

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 37.013.42:81'25

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20187893>

Ефективність педагогічних підходів до навчання перекладу на прикладі англomовних текстів

Бірюкова Діана Валеріївна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземної філології, перекладу та
професійної мовної підготовки,
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-1721-0122>

Чижикова Інна Валеріївна,

доктор філософії,
доцент, в.о. завідувача кафедри іноземної філології, перекладу та
професійної мовної підготовки,
Університет митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2722-3258>

Прийнято: 01.05.2026 | Опубліковано: 14.05.2026

***Анотація.** Метою статті є характеристика підходів до навчання перекладу англomовних текстів і теоретичне обґрунтування їх ефективності. У публікації здійснено аналіз наукових джерел, присвячених проблемі навчання перекладу у вищій освіті. **Методологічну основу** дослідження становлять теоретичні методи аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації наукових*

підходів до навчання перекладу. **Результати.** Встановлено, що компетентнісний підхід до навчання перекладу передбачає здійснення філологічної підготовки у контексті реалізації спеціалізованого професійного навчання. Визначено ефективність цієї стратегії у впливі на мовознавчі, вузькопрофільні компетенції й здатність до міжкультурної комунікації. Зафіксовано труднощі її реалізації, що полягають у дисбалансі філологічної, методичної й спеціальної підготовки викладачів. З'ясовано, що змістовий підхід особливо ефективний у роботі з науковими й технічними англomовними текстами. Обґрунтовано, що успішність реалізації стратегії залежить від комплексної підготовки викладача й коректності дібраних текстів для дидактичних вправ. Реалізація комунікативного підходу є більш ефективною для розвитку компетенцій усного перекладу. Проте його можливості доцільно використовувати також для роботи з письмовим перекладом. Зроблено висновок, що цей підхід потенційно дозволяє краще розвивати психологічні компетенції. Труднощами в реалізації стратегії визначено ігнорування індивідуального підходу і недостатні показники емоційного інтелекту учасників освітнього процесу. Стратегія дозволяє системно розвинути необхідні компетенції, розвинути креативність, критичне мислення і готовність до професійної діяльності. Визначено такі труднощі реалізації підходу, що стосуються підтримки оптимального зворотного зв'язку, постановки цілей, адекватного засвоєння теоретичного змісту курсу, цілісності освітнього процесу. Зроблено **висновок** про універсальні умови ефективності навчання перекладу у системі вищої освіти. Перспективами подальшого дослідження проблеми є експериментальна перевірка ефективності компетентнісного, змістового, комунікативного, проєктного підходів до навчання перекладу у ЗВО.

Ключові слова: переклад, компетентнісний підхід, змістовий підхід, комунікативний підхід, проєктний підхід, студенти.

The effectiveness of pedagogical approaches to teaching translation based on English-language texts

Diana Biriukova,

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Philology, Translation and
Professional Language Training,
University of Customs and Finance,
Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-1721-0122>

Inna Chyzhykova,

PhD in Philosophy,
Associate Professor, Acting Head of the Department of Foreign Philology,
Translation and Professional Language Training,
University of Customs and Finance,
Dnipro, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2722-3258>

Abstract. *The purpose of this article is to characterize approaches to teaching the translation of English-language texts and to provide a theoretical justification for their effectiveness. The publication provides an analysis of scientific sources devoted to the problem of translation instruction in higher education. The methodological basis of the study consists of theoretical methods of analysis, synthesis, generalization, and systematization of scientific approaches to teaching translation. Results.* It has been established that the competency-based approach to translation instruction involves philological training within the context of specialized professional education. The effectiveness of this strategy in influencing linguistic and specialized competencies as

*well as the ability for intercultural communication has been determined. Difficulties in its implementation have been identified, which lie in the imbalance between the philological, methodological, and specialized training of instructors. It has been established that the content-based approach is particularly effective when working with scientific and technical English-language texts. It is argued that the success of implementing the strategy depends on the teacher's comprehensive training and the appropriateness of the texts selected for didactic exercises. The implementation of the communicative approach is more effective for developing interpreting competencies. However, its potential should also be utilized for work on written translation. It is concluded that this approach potentially allows for better development of psychological competencies. The challenges in implementing the strategy include the neglect of an individualized approach and insufficient levels of emotional intelligence among participants in the educational process. The strategy enables the systematic development of necessary competencies, as well as the cultivation of creativity, critical thinking, and readiness for professional practice. The following difficulties in implementing the approach have been identified, relating to maintaining optimal feedback, goal setting, adequate mastery of the course's theoretical content, and the integrity of the educational process. A **conclusion** has been drawn regarding the universal conditions for the effectiveness of translation training in the higher education system. Prospects for further research on this issue include experimental verification of the effectiveness of competency-based, content-based, communicative, and project-based approaches to translation instruction in higher education institutions.*

Keywords: *translation, competency-based approach, content-based approach, communicative approach, project-based approach, students.*

Постановка проблеми. Якісний переклад забезпечує налагодження ефективної комунікації й взаєморозуміння між представниками різних культур і

народів, що особливо важливо в умовах сучасних тенденцій глобалізації соціуму. З огляду на це, проблема підготовки спеціалістів у галузі перекладу є надзвичайно актуальною з позиції формування суспільства у контексті налагодження міжкультурних зв'язків і успішної інтеграції держави у міжнародний простір. Професія перекладача включає багато компетенцій, розвиток яких має відбуватися у межах відповідності вимогам системності, послідовності, науковості й індивідуального підходу. При цьому означені положення мають бути не просто деклараційними заявами, а обґрунтованими у науковому й практично-методичному аспектах.

Не зважаючи на достатню кількість наукових розвідок у цьому питанні, результати досліджень є недостатньо узагальненими для створення цілісної теорії дидактики перекладацьких компетенцій. У цьому контексті важливо проаналізувати масив інформаційних даних, присвячений проблемі підходів до навчання перекладу у вищій школі. Такий підхід дозволить систематизувати наявний науковий доробок і розробити ефективні програми експериментальної перевірки відповідних стратегій. Також варто зазначити, що показовими є педагогічні тенденції саме у межах вивчення англійської мови як однієї з основних у міжнародному спілкуванні. Бачимо, що тема ефективності педагогічних підходів до засвоєння компетенцій у галузі перекладу є ефективною у теоретичному, емпіричному й практичному аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема організації підготовки спеціалістів з англійської мови суттєво представлена у науковій літературі. Так, М. Красноп'ятов, В. Воронюк та І. Вишатицька доходять висновку, що викладання іноземної мови у системі вищої освіти має орієнтуватися на гармонійне поєднання інноваційних дидактичних методик з традиційними підходами, що довели свою освітню ефективність [1]. У контексті використання новітніх методів слід розглянути можливості використання

сучасних інформаційних технологій для досліджуваної освітньої галузі. Так, у науковій розвідці В. Шабуніна, О. Лабенко, А. Горбаченко констатується, що інтеграція інструментів штучного інтелекту у вивчення іноземних мов дозволяє індивідуалізувати освітній процес, підвищує інтерактивність процесу, дозволяє автоматизувати оцінювання й мобільність навчання [2, с. 568]. У цьому контексті Ю. Бондарчук наголошує, що використання інтерактивних дидактичних методів й інформаційних технологій має важливе значення для посилення ефективності вивчення іноземних мов здобувачами вищої освіти [3]. І. Федькова, В. Сіладі, Н. Стрелок узагальнюючи результати наукових досліджень стверджують, що традиційні методи вивчення іноземної мови дозволяють актуалізувати успішність теоретичного складника підготовки, а більш сучасні, інтерактивні освітні стратегії є більш ефективними у формуванні практичних навичок іноземної комунікації [4, с. 451]. І. Безлюдна зазначає, що викладання іноземної мови у ЗВО має орієнтуватися на формування визначених компетенцій і, особливо, комунікативних навичок [5]. Також важливим є активне залучення студентів до організованої проєктної діяльності, що спрямовані на оптимізацію володіння іноземними мовами.

Навчання перекладу є одним з важливих напрямів підготовки фахівця з іноземної мови. Специфіка навчання перекладу може відрізнитися залежно від конкретної спеціальності, але науковці виокремлюють загальні тенденції цього процесу. І. Онушканич стверджує, що основними пізнавальними компетенціями перекладача є здатність до словесно-логічного мислення, навички економічного й швидкого оброблення інформації, математичне мислення, здатність до стислого переказу суті повідомлення, смислова пам'ять, суттєвий словниковий запас [6]. Дослідниця зазначає, що ефективне навчання перекладу можливе лише у системній педагогічній діяльності, що передбачає комбінування засвоєння теоретичних знань зі спеціально орієнтованими практичними завданнями. В.

Глух наголошує на важливості формування лексичної, стратегічної, аналітичної компетенцій у навчанні перекладу [7, с. 161]. Акцентується на актуальності формування навичок критичного мислення у контексті розвитку можливості створення логічних текстів рідною мовою. Дослідження С. Вискушенко аргументується думкою, що у навчанні перекладу ключовими компонентами успішності є використання інноваційних методик, застосування сучасних технологій, формування міжкультурної компетентності й належна психологічна підготовка [8, с. 1185]. Думки про важливість розуміння психологічних механізмів перекладу у професійній підготовці підтримують О. Каневська і Б. Золотий [9]. При цьому важливою умовою ефективності процесу є індивідуалізація дидактичного процесу [10]. В. Ігнатенко вказує, що підготовка викладача має відповідати сучасним тенденціям ринку послуг та інноваційним змінам галузі [11, с. 16].

Отже, дослідники проблеми концентруються на вивченні чинників успішної підготовки спеціалістів з перекладу. При цьому науковці намагаються комплексно підійти до питання й проаналізувати велику кількість відповідних аспектів освітнього процесу. Не зважаючи на суттєву кількість наукових праць з проблеми навчання перекладу у ЗВО – наявний інформаційний масив вимагає систематизації. Тобто можна говорити про відсутність єдиної теорії дидактики професійної підготовки викладачів. Саме теоретична структурованість буде запорукою оптимізації наукових досліджень і реорганізації освітнього процесу філологічного напрямку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зважаючи на методологічний плюралізм, що характерний для педагогічної науки доцільно з'ясувати сутність різних теоретичних і методичних підходів до навчання перекладу. Звісно у наукових розвідках звертається увага на різні концепції й напрями, але недостатнім залишається порівняння їх ефективності. Відповідно

важливо визначити методичні й методологічні аспекти підходів до навчання перекладу у ЗВО.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є характеристика підходів до навчання перекладу англomовних текстів та теоретичне обґрунтування ефективності дидактичних підходів до формування компетенцій майбутніх фахівців у сфері перекладу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз теоретичної й методичної літератури з філологічної підготовки дозволяє визначити низку підходів, присвячених підготовці у галузі перекладу. Їхній аналіз дозволить встановити цілісну картину проблеми. Розкриття цього питання будемо здійснювати з опертям на специфіку роботи з англomовними текстами.

Компетентнісний підхід до навчання перекладу передбачає здійснення означеної філологічної підготовки у контексті реалізації спеціалізованого професійного навчання. Іншими словами навчання перекладу відповідно до цього підходу здійснюється у межах опановування конкретним фахом – медичним, педагогічним, юридичним тощо. О. Савченко зазначає, що основною перевагою такого підходу є забезпечення максимальної еквівалентності перекладених і оригінальних текстів [12]. Еквівалентність як один з центральних критеріїв якості роботи перекладача вимагає від фахівця належної підготовки у граматиці, лексикології, знанні професійного жаргону. Компетентнісний підхід є особливо актуальним у контексті поглиблення спеціалізованої ерудиції спеціаліста. З огляду на це профільна освіта є основою для розуміння філософії й механізмів побудови професійно орієнтованих текстових конструкцій. Означений напрям дозволяє якісно сформувати вміння логічного аналізу фахового тексту, добору відповідних граматичних і лексичних елементів, навички користування довідковими джерелами. У контексті роботи з англomовним матеріалом особливе значення для перекладу має орієнтація у

пасивних формах дієслів, знання модальних дієслів, використання запозичених словесних конструкцій. Важливо формувати й закріплювати навички цілісного, адекватного розуміння документів англійською мовою, що є запорукою використання коректних граматично-лексичних складників. О. Савченко вважає, що у межах реалізації компетентнісного підходу можна й потрібно з дидактичною метою порівнювати переклади здобувачів вищої освіти з результатами роботи досвідчених фахівців [12, с. 88]. Л. Черноватий вважає, що основою навчання процесу галузевого перекладу студентами має бути формулювання гіпотез про смислове навантаження частини оригінального тексту з подальшою перевіркою цього припущення [13].

Описана стратегія дозволяє узгодити загальні мовознавчі, вузькопрофільні компетенції й здатність до міжкультурної комунікації. При цьому компетентність науково-педагогічного працівника має передбачати навички еквівалентного перекладання текстів, загальні педагогічні здатності до викладання й пояснення дидактичного матеріалу, загальну й спеціальну ерудицію. Саме в забезпеченні оптимального балансу цих елементів, на нашу думку, полягає слабе місце означеного підходу. Адже викладач має бути розвиненим як у конкретній фаховій сфері, так і в знанні англійської мови й методичних аспектах освітнього процесу. Слід пам'ятати, що демонстрація відповідних практичних досягнень науково-педагогічного працівника у сфері перекладу є додатковим чинником стимулювання мотивації навчання студентів.

Змістовий підхід до навчання перекладу фокусується на перекладі як пізнавальній діяльності, що не обмежується лінгвістичними трансформаціями, а передбачає глибоке розуміння й відтворення змісту оригінальних текстів. Особливо ефективний у роботі з науковими й технічними англійськими текстами. Його основою є адекватний вибір наукових і технічних текстів для проведення навчальних заходів, що дозволить розвивати культуру професійного

спілкування у перекладачів, зміцнити професійну ерудицію й комунікативні здібності. Як зазначають С. Радецька й О. Мазур, змістовий підхід є динамічним у контексті орієнтації на мінливі умови науково-технічного прогресу [14, с. 157]. Визначення актуальних галузей науково-технічного перекладу є основою глибшого розуміння іноземної комунікації в означеній сфері. Отже, змістовий підхід є значущим для стратегії вибору актуальних автентичних текстів, що відповідають критеріям складності, міждисциплінарності, культуровідповідності. У межах означеної стратегії доцільно використовувати інтерактивні форми роботи, що дозволяють стимулювати пізнавальний інтерес до перекладацької діяльності.

Н. Сизоненко і Л. Матвієнко звертають увагу на низку особливостей перекладу англомовних наукових текстів у межах змістово-орієнтованого підходу [15, с. 141]. Врахування цих позицій мають стати основою для відповідної професійної підготовки:

1. Термінологічна відповідність – слід вчити забезпечувати точність і логічну єдність вживання наукових понять у тексті. Ситуація ускладнюється тим, що часто англомовні терміни не мають точного еквівалента в українській мові. З огляду на це доцільно більш глибоко бути знайомим зі змістом оригінального тексту.

2. Врахування культурних відмінностей. В англійській мові використовується опис явищ, що може бути незрозумілими для представників інших культур. Майбутнім перекладачам важливо вчитися адаптувати або пояснити означені змістові елементи для збільшення його доступності для українських читачів. У цьому контексті потрібно вчити студентів коректного використання аналогій.

3. Орієнтація на специфіку галузі й контексту при роботі з англомовним матеріалом. Чітке усвідомлення контексту змісту є забезпечує еквівалентність

перекладу. Майбутній перекладач має вчитися розуміти специфічний характер тематики. Слід розуміти, що контекст впливає на смислове значення слів або фраз, що можуть в англійській мові мати кілька тлумачень. Відповідно, це визначає важливість поглиблення лексичної підготовки спеціалістів.

4. Відповідність державним стандартам наукових публікацій. Майбутній перекладач має вчитися враховувати специфіку оформлення й форматування текстів. У цьому контексті важливим є прищеплення навичок технічної редактури текстів, зокрема, розвиток здатності до коректного переформулювання виразів й зміни структури даних.

Отже, змістовий підхід є доволі ефективним для навчання перекладу наукових і технічних текстів. При цьому деякі принципи й тактики доцільно використовувати при роботі з широким колом матеріалів. Ефективність цього підходу залежить від комплексної підготовки викладача й коректності дібраних текстів для дидактичних вправ.

Комунікативний підхід до навчання перекладу передбачає орієнтацію на розвиток здатності до спілкування у реальних ситуаціях. І. Сілютіна, В. Синьо, Р. Познанський зазначають, що реалізація цього підходу має починатися з ретельного вивчення основ теорії перекладу [16, с. 221]. Зокрема студенти мають сформувати чіткі уявлення про елементи перекладу і трансформації тексту. Далі у здобувачів вищої освіти формують вміння пошуку найбільш коректних одиниць перекладу і застосування відповідних перетворень. У межах комунікативного підходу алгоритми перекладу тексту розподіляються на чіткі етапи. У цьому контексті особливе значення має рефлексія результатів виконаного перекладу. Цей процес здійснюється у формі групового обговорення, коли відбувається зачитування найбільш еквівалентних текстів з акцентуацією на коректних перекладацьких трансформаціях і обговорення невдалих перекладів з наступним опрацюванням помилок. Означена методика

формування перекладацьких компетенцій є особливо ефективною у контексті навчання усного перекладу. Проте може використовуватися і для роботи з текстами. Слід зазначити, що доцільно комбінувати живе спілкування й аналіз текстів, що може бути основою посилення використаних дидактичних методів. Крім того, комунікативний підхід потенційно дозволяє краще розвивати психологічні компетенції до перекладу. Труднощами в реалізації цієї стратегії є ігнорування індивідуального підходу і недостатні показники емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, що заважають налагодити оптимальний контакт.

Проектний підхід до навчання перекладу. О. Мілова і Н. Павлюк на основі проведених експериментальних досліджень дійшли висновку, що реалізація проєктної методики у межах здійснення перекладацьких практик визначає розвиток відповідних компетенцій; формує креативний підхід і критичне мислення; виховує відповідальність і вміння командної роботи; створює умови для становлення готовності до майбутньої фахової діяльності [17]. При цьому проєктне навчання планується і здійснюється навколо методу проєктів, що забезпечують максимально самостійну й активну діяльність студентів. Своєю чергою метод проєктів спрямований на створення студентами певного продукту на основі чітких орієнтирів, тобто чіткого визначення задачі. Використання проєктів у навчанні перекладу передбачає актуалізацію дослідницької діяльності, чітку постановку завдань, створення позитивної психологічної атмосфери, орієнтацію на реальну практику. Важливим аспектом проєктного підходу є підбивання підсумків і презентація отриманих результатів, а оцінювання має базуватися на чіткій системі критеріїв. Однією з основних переваг методу проєктів є спрямованість на формування навичок командної роботи [18]. Потенційно, означений підхід дозволяє вміння бачити проблемні моменти в оригінальних текстах, визначає продуктивне перенесення отриманих

практичних навичок на реальне життя, формує лідерські якості здобувачів вищої освіти. Проте існують і певні проблеми в реалізації проєктного підходу у контексті навчання перекладу. Ці труднощі стосуються підтримки оптимального зворотного зв'язку, постановки цілей здобувачами освіти, адекватного засвоєння теоретичного змісту курсу, цілісності освітнього процесу. Проблемним є використання так званих *driving questions*, тобто питань, що стимулюють пізнавальну активність студентів.

Проаналізувавши основні підходи до навчання перекладу, ми можемо визначити загальні умови підвищення ефективності процесу. Ці позиції варто враховувати, незалежно від використаного підходу.

1. Ретельне вивчення особистості студента як запорука індивідуалізації навчання. Особливу увагу необхідно звернути на діагностику когнітивної сфери, креативності, комунікативних навичок, емоційного інтелекту. Такі дії передбачають координацію зусиль педагогів і психолога закладу освіти. Системне розуміння можливостей студента дозволить розробити ефективні дидактичні вправи й освітні алгоритми.

2. Комплексна компетентність викладача у питаннях філології, педагогіки, методики, психології, а також загальних аспектах. У цьому контексті важливо, щоб науково-педагогічний працівник, не залежно від обраного підходу, був орієнтований на постійний саморозвиток і вдосконалення.

3. Використання можливостей сучасних інформаційних технологій. Цей пункт має подвійну спрямованість: загальне поліпшення професійної підготовки й використання цих інструментів для поліпшення якості перекладу. Так інтеграція гаджетів, комп'ютерної техніки, мережеских ресурсів, віртуальної реальності у дидактичний процес дозволяє підвищити ефективність навчання перекладу. Водночас сучасний переклад неможливий без застосування комп'ютерних програм і можливостей штучного інтелекту. Це передбачає

внесення відповідних змін в освітні програми. Також важливо формувати у студентів відповідальне ставлення до використання сучасних інформаційних засобів, оскільки захоплення цими інструментами може негативно вплинути на здатність до самостійного аналізу текстів.

4. Забезпечення зв'язку навчання англomовного перекладу з культурним контекстом країни. Процес лінгвістичної трансформації не має розглядатися ізольовано від суспільно-культурного надбання людства. У цьому контексті важливо забезпечувати залучення студентів до засвоєння відповідної культури.

5. Забезпечення чіткої й прозорої системи контролю знань і навчального прогресу. Відповідні критерії мають бути не лише формалізованими, а й придатними для індивідуалізованого використання. Тобто система оцінювання має бути максимально відповідною конкретній сфері перекладу.

6. Поєднання позитивної психологічної атмосфери й вимогливості у викладацькій діяльності. Дидактичні процеси мають відбуватися в емоційно сприятливому, але робочому кліматі. Таким чином, актуалізуються внутрішні ресурси студента – емоційні, інтелектуальні, вольові. Загалом можна сказати, що таке поєднання цих тенденцій буде сприяти стимулюванню позитивної мотивації навчання.

На рисунку 1 представлено базові умови ефективного навчання перекладу студентам. Означена схема створена на основі зазначених вище міркувань. Якщо коротко схарактеризувати представлену інформацію, то ефективне навчання перекладу можливе шляхом комплексного комбінування компетентної діяльності викладача, забезпечення належних умов процесу й вмотивованої, продуктивної діяльності здобувача освіти. Саме гармонійне поєднання цих трьох складників забезпечує успішність освітнього процесу. При цьому частка кожного компонента є рівною і залежить від інших, що відображає конфігурація

зображення. Запропоновану схему, звісно, можна розширити й використовувати для ілюстрації ефективності різних підходів до навчання перекладу.

Рис. 1. Базові умови ефективного навчання перекладу

Джерело: власна розробка авторів.

Висновки. У дослідженні схарактеризовано основні підходи до навчання перекладу у вищій школі й визначено їх ефективність. Компетентнісний підхід до навчання перекладу передбачає здійснення означеної філологічної підготовки у контексті реалізації спеціалізованого професійного навчання. Реалізація цієї стратегії є ефективною у впливі на загальні мовознавчі, вузькопрофільні компетенції й здатність до міжкультурної комунікації. Водночас труднощі її реалізації вбачаємо у можливому дисбалансі філологічної, методичної й спеціальної підготовки викладачів.

Змістовий підхід до навчання перекладу фокусується на перекладі як пізнавальній діяльності, що не обмежується лінгвістичними трансформаціями, а передбачає глибоке розуміння й відтворення змісту оригінальних текстів. Особливо ефективний у роботі з науковими й технічними англomовними

текстами. Успішність реалізації стратегії залежить від комплексної підготовки викладача й коректності дібраних текстів для дидактичних вправ.

Комунікативний підхід передбачає орієнтацію на розвиток здатності до спілкування у реальних ситуаціях. Його реалізація є більш ефективною для розвитку компетенцій усного перекладу, але його можливості доцільно використовувати й для роботи з письмовим перекладом. Потенційно дозволяє краще розвивати психологічні компетенції до перекладу. Труднощами в реалізації цієї стратегії є ігнорування індивідуального підходу і недостатні показники емоційного інтелекту учасників освітнього процесу, що заважають налагодити оптимальний контакт.

Проектний підхід у навчанні перекладу визначає розвиток відповідних компетенцій; формує креативний підхід і критичне мислення; виховує відповідальність і вміння командної роботи; створює умови для становлення готовності до майбутньої фахової діяльності. Ключовим у цьому підході є актуалізація самостійності й активності здобувачів вищої освіти. Труднощі його реалізації стосуються підтримки оптимального зворотного зв'язку, постановки цілей, адекватного засвоєння теоретичного змісту курсу, цілісності освітнього процесу.

Загальними умовами підвищення ефективності навчання перекладу є вивчення особистості студента, комплексна компетентність викладача, доцільне використання можливостей сучасних інформаційних технологій, забезпечення зв'язку навчання з культурним контекстом, підтримка чіткої й прозорої системи контролю знань, комбінування позитивної психологічної атмосфери й вимогливості викладача. Перспективами подальшого дослідження проблем є експериментальна перевірка ефективності компетентнісного, змістового, комунікативного, проектного підходів до навчання перекладу у ЗВО.

Список використаних джерел

1. Красноп'ятов П. В., Воронюк В. І., Вишатицька І. Р. Аналіз ефективності сучасних методик викладання іноземних мов в українських закладах вищої освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. Вип. 14. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14586866>.
2. Шабуніна В. В., Лабенко О. В., Горбаченко А. Л. Вплив технологій штучного інтелекту на покращення методик викладання іноземних мов. *Вісник освіти та науки*. 2024. № 9(27). С. 551–568. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-9\(27\)-551-56](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-9(27)-551-56).
3. Бондарчук Ю. А. Інноваційні стратегії іншомовної підготовки студентів: аналіз мотиваційних чинників та ефективних підходів. *Академічні студії*. 2024. № 2. С. 3–11. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.1>.
4. Федькова І. А., Сіладі В. В., Стрелок Н. В. Порівняльний аналіз традиційних та сучасних підходів до викладання англійської мови в Україні. *Вісник освіти та науки*. 2024. № 8(26). С. 451–465. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8\(26\)-451-4659](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-8(26)-451-4659).
5. Безлюдна І. В. Ефективність застосування інноваційних технологій у процесі викладання іноземних мов на немовних спеціальностях у закладах вищої освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 1. С. 54–59. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.1.2021.2285904>.
6. Онушканич І. Навчання послідовному перекладу: концепція та методика. *Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. 2026. Вип. 28(96). С. 55–57. DOI: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/4662>.
7. Глух В. (2025). Сучасні підходи до навчання письмового перекладу у підготовці майбутніх філологів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*.

Вип. 220. С. 156–162. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-220-156-162>.

8. Вискушенко С. А. Виклики та перспективи навчання англо-українського послідовного перекладу в контексті сучасної вищої освіти України. *Вісник науки та освіти*. 2025. Вип. 5(35). С. 1185–1193. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5\(35\)-1185-1193](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35)-1185-1193).

9. Каневська О., Золотий Б. Лінгводидактичні принципи розвитку професійної компетентності викладачів синхронного перекладу. *Вісник Дніпровської академії післядипломної освіти. Серія: Філософія, Педагогіка*. 2024. № 1(1). С. 55–65. DOI: <https://doi.org/10.54891/2786-7013-2024-1-7>.

10. Перова С. В. Підготовка викладачів перекладу як педагогічна проблема. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*. 2021. № 95. С. 104–112. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2021-95-15>.

11. Ігнатенко В. Д. Особливості навчання майбутніх перекладачів з урахуванням сучасних тенденцій в індустрії перекладу. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2022. Вип. 4. С. 16–20. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.3>.

12. Савченко О. В. Компетентнісний підхід у навчанні перекладу. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 27. Т. 3. С. 88–94. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.27.3.16>.

13. Черноватий Л. Зміст навчання майбутніх філологів галузевого перекладу: компетентнісний підхід. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2017. № 4. С. 126–134. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.17.4.17>.

14. Radetska S., Mazur O. Content-based approach in teaching technical and scientific translation. *The Modern Higher Education Review*. 2023. № 8. Р. 157–169. DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-7635.2023.814>.

15. Сизоненко Н. М., Матвієнко Л. Г. Переклад та редагування англomовних наукових статей українською мовою: виклики сьогодення. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. Вип. 3(206). С. 136–142. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2023-206-20>.
16. Сілютіна І. О., Синьо В. В., Познанський Р. В. Формування комунікативної компетенції майбутніх перекладачів. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 22. Т. 2. С. 215–222. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.22.2.39>.
17. Мілова О. Є., Павлюк Н. В. Навчальна перекладацька практика: проєктний підхід. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2022. Вип. 2(250). С. 139–148. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-2\(350\)-139-148](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-2(350)-139-148).
18. Viro E., Lehtonen D., Joutsenlahti J., Tahvanainen V. Teachers' perspectives on project-based learning in mathematics and science. *European Journal of Science and Mathematics Education*. Vol. 8, Is. 1. P. 12–31. DOI: <https://doi.org/10.30935/scimath/9544>.